

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4To/13/2020
Identifikačné číslo spisu: 9520100009
Dátum vydania rozhodnutia: 18.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9520100009.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč - Šeberu v trestnej veci proti obžalovanému F. N. X. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 18. januára 2022 v Bratislave, o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 14. júla 2020, sp. zn. BB-3T/2/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z a m i e t a.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej tiež „Špecializovaný trestný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 14. júla 2020, sp. zn. BB-3T/2/2020 podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil obžalovaného F. N. X. (ďalej tiež „obžalovaný“) spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/3 Gv 126/19/1000 zo 16. januára 2020 pre skutok kvalifikovaný ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že - 25. októbra 2019 v čase približne o 12.35 h v L. - časť H. O., na pozemku patriacom k rodinnému domu so súpisným číslom XXX, zapísanom na LV č. XXX, katastrálne územie L., ako vlastník uvedenej nehnuteľnosti ponúkal finančnú hotovosť najskôr vo výške 1000 Eur a neskôr vo výške 2000 Eur zasahujúcemu hasičovi M. C. z Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Komárne, ktorý na dvore predmetnej nehnuteľnosti, v blízkosti boxu o rozmeroch cca 1m výška, 2 m šírka a 2 m dĺžka hasil očividné ohniská, za to, aby vodou postriekal vnútorný priestor predmetného boxu, ktorý on osobne otvoril, a to aj napriek tomu, že tam neboli žiadne stopy po ohnisku, aby tlakom vody znehodnotil jeho vnútorný obsah, kde sa nachádzali stopy po bielej hrudkovitej hmote neznámeho pôvodu, pretože tento skutok nie je trestným činom.

Proti tomuto rozsudku, v zákonom stanovenej lehote, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní, podal

prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej tiež „prokurátor“ alebo „odvolateľ“) odvolanie, ktoré neskôr osobitným podaním aj odôvodnil.

V písomných dôvodoch podaného odvolania prokurátor vyjadril názor opierajúc ho najmä o výpoveď svedka M. C., že k predmetnému požiaru došlo, a že obžalovaný mal povedať dotknutému svedkovi „špricuj“, „van tausend“ a „tu tausend“, o čom nemal pochybnosti ani súd prvého stupňa. Tvrdenie obžalovaného spočívajúce v tom, že hasičovi len vysvetľoval, že sporný box má hodnotu asi tisíc Eur, považoval odvolateľ za tendenčné a účelové a jeho (obžalovaného) ďalšie tvrdenie, že poliatia boxu sa dožadoval z dôvodu ochrany drahého elektrického zariadenia, považoval prokurátor navyše za nelogické, pretože práve kontakt s vodou by mohol nepochybne viesť k jeho zničeniu, z čoho vyvodil záver, že snaha obžalovaného dosiahnuť poliatie sporného boxu mala viesť k znehodnoteniu v ňom obsiahnutej látky, ktorá sa používa na výrobu stimulačnej syntetickej drogy s tým, že táto látka je v niektorých krajinách Európskej únie zakázaná, nie však na území Slovenskej republiky. V podanom odvolaní prokurátor ďalej vyjadril názor, že hasenie požiaru bolo aj v prejednávanej veci obstarávaním veci všeobecného záujmu, pretože sa mohol rozšíriť na rodinný dom, pričom zasahujúci hasič - svedok M. C. dospel k záveru, že sporný box nie je potrebné hasiť, čo sa obžalovaný mal snažiť zmeniť použitím slangového výrazu „špricuj“ znamenajúceho oblievanie vodou niekoho - osoby alebo niečoho - veci, doprevádzaného gestikuláciou vzťahujúcou sa na sporný box, preto aj ďalšie slová „van tausend“ a „tu tausend“ nie je možné, podľa jeho názoru, interpretovať inak, ako ponuku finančných prostriedkov za to, aby hasič svoje pôvodné rozhodnutie zmenil a predmetný box obsahujúci spornú látku vodou polial, a to bez ohľadu na to, či obžalovaný konal v skutkovom alebo právnom omyle ohľadom látky, ktorú mal chcieť takto znehodnotiť.

V podstate z vyššie uvedených dôvodov odvolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

K odvolaniu prokurátora sa, prostredníctvom svojho obhajcu, vyjadril obžalovaný, ktorý uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne a právne správne, a preto sa s ním v celom rozsahu stotožňuje. Poukázal na výpoveď svedka M. C., ktorý pripustil rozsiahlejší rozhovor s obžalovaným, z ktorého však zachytil len slová „špricuj“ „van tausend“ a „tu tausend“, namietal, že podľa vlastného vyjadrenia svedka si skutočnosť, že malo ísť o ponúkajúceho úplatku ustálil len samotný svedok, navyše dotknutý svedok neovládal poľský jazyk, ktorý obžalovaný používal, preto základný rámec protiprávneho konania nemohol byť bez pochybnosti ustálený. Obžalovaný ďalej v podanom vyjadrení definoval slovné spojenie „obstarávanie veci všeobecného záujmu“, vyjadril potrebu zachovania totožnosti skutku a namietal, že takzvaná skutková veta podanej obžaloby ponúkala dve nedostatočne vymedzené alternatívy predmetu všeobecného záujmu (drogy a požiar), pritom súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobe.

Na základe prokurátorom podaného odvolania postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a dospel k nasledovným záverom.

V posudzovanej trestnej veci bolo, podľa názoru najvyššieho súdu, pred súdom prvého stupňa vykonané dokazovanie v zásade v takom rozsahu, ktorý mu vychádzajúc z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku, umožňoval spravodlivé rozhodnutie v prejednávanej veci.

Prokurátor sa v podanom odvolaní v podstate domáhal „iba“ iného hodnotenia dôkazov vykonaných pred súdom prvého stupňa vyjadriac názor, že hasenie požiaru aj v prejednávanej veci bolo obstarávaním veci všeobecného záujmu, pričom zároveň nenavrhol žiaden dôkaz zopakovať, ale ani

vykonať dôkaz nový.

Obstaraním vecí všeobecného záujmu vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe, na ktorú poukázal aj súd prvého stupňa (R 1/1978, R 17/1978, R 13/1990) je činnosť, ktorá súvisí s plnením úloh týkajúcich sa vecí všeobecného záujmu, teda nielen rozhodovanie orgánov štátnej moci a správy, ale aj iná činnosť v oblasti uspokojovania materiálnych, sociálnych, zdravotných, kultúrnych a iných potrieb občanov a právnických osôb, pričom ide o plnenie tých úloh, na ktorých riadnom a nestrannom plnení má záujem celá spoločnosť alebo určitá skupina občanov s tým, že sem nepatrí činnosť občanov, ktorá je výlučne prejavom ich osobných práv.

Je potrebné prokurátorovi prisvedčiť, že hasenie požiaru hasičským zborom v blízkosti rodinného domu s ohľadom na možnosť vzniku škôd na majetku, ale taktiež aj na zdraví či životoch osôb nepochybne je obstarávaním vecí všeobecného záujmu.

Tento záver by však mal z hľadiska trestnej zodpovednosti obžalovaného význam len za situácie, že by doposiaľ vykonané dokazovanie predstavovalo dostatočný a spoľahlivý podklad pre záver, že skutok tak, ako je popísaný v skutkovej vete obžaloby sa stal.

Súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia konštatoval, že nie je dôvod mať pochybnosti o tom, že pri hasení niektorých ohnísk požiaru obžalovaný povedal hasičovi - svedkovi M. C. slová „špricuj“, „van tausend“ a „tu tausend“, na podklade čoho dospel k záveru, že skutok ako taký sa v podstatnej časti stal.

S týmto záverom však nie je možné celkom súhlasiť.

V prvom rade je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa nijakým spôsobom nevysvetlil ako sa vysporiadal s obhajobou obžalovaného, že slová „špricuj“ a „tu tausend“ vôbec nepoužil. Ich použitie vyplýva „len“ z výpovede hasiča - svedka M. C. a aj keď ani najvyšší súd nedospel k záveru, že by tento svedok úmyselne nehovoril pravdu, alebo mal v úmysle obžalovanému priťaziť, avšak pripustil (vo svojej výpovedi v prípravnom konaní realizovanej 26. októbra 2019), že v mieste hasenia požiaru bol hluk, ktorý vytvárali dve „tatrovky“ (samotný motor nákladného auta, podľa jeho vyjadrenia, vydáva hluk), ďalej zapnuté čerpadlo, samotný prúd vody z prúdnice. Zároveň dotknutý svedok nevedel vo svojej vyššie uvedenej výpovedi vylúčiť, či obžalovaný nehovoril aj niečo viac.

A aj keď tieto tvrdenia svedka na hlavnom pojednávaní vykonávanom súdom prvého stupňa neodznili, keďže obžalovaný a ani obhajca čítať zápisnicu o tejto výpovedi svedka z prípravného konania za účelom odstránovania rozporov nenavrhl, ani v kontradiktórnom trestnom procese nemôže súd vzhľadom na jeho povinnosť rešpektovať v tomto prípade najmä právo obvineného na osobnú slobodu, ktoré má prednosť pred zásadou kontradiktórneho konania, ani pri pasivite obžalovaného, či obhajoby odignorovať dôkazy nasvedčujúce jeho nevine.

Z výpovede dotknutého svedka prednesenej či už v prípravnom konaní, ale hlavne na hlavnom pojednávaní ďalej plynie, že záver o tom, že obžalovaný ho chce podplatiť si v podstate vyvodil, a to zo skutočnosti, že potom, čo ho obžalovaný nabádal, aby hasil sporný box, v priestore, kde zasahoval, boli veľkoobjemové barely, respiračné rúška s filtrom, asi gumené rukavice, na podklade čoho si uvedomil súvislosti a pojal podozrenie, že ho obžalovaný chcel podplatiť.

Za takejto situácie, keď jediný priamy svedok si záver o jeho podplácaní vyvodil ani nie zo samotného konania obžalovaného, ale podľa jeho názoru podozrivých predmetov nachádzajúcich sa v okolí, keď slová o podplácaní mal počuť v pomerne hlučnom prostredí, pričom si ani nebol istý, či obžalovaný nepovedal aj niečo viac, nie je možné, podľa názoru najvyššieho súdu, dospieť k spoľahlivému záveru o tom, že skutok, tak ako je popísaný v obžalobe sa stal, pričom opak nevyplýva z dôvodov napadnutého rozhodnutia, ale ani námietok prokurátora obsiahnutých v jeho odvolaní a už vôbec nie z doposiaľ vykonaného dokazovania.

Navyše aj keby odznenie slova „špricu“ bolo nepochybne preukázané, doposiaľ vykonané dokazovanie nedáva spoľahlivú odpoveď na otázku, aký je jeho skutočný význam. Obžalovaný uvádza, že dotknutý výraz v preklade znamená „vnútrožilné užívanie drog“, zatiaľ čo prokurátor v podanom odvolaní tvrdí, že ide o slangový výraz pre „oblievanie vodou niekoho alebo niečoho“, avšak bez poukazu na dôkaz, z ktorého by bol takýto záver zrejmy, pričom dôkaz vysvetľujúci význam dotknutého slova neplynie ani z obsahu spisu.

Pokiaľ ide o použitie ďalších slov, súd prvého stupňa sa nijakým spôsobom nevysporiadal s obhajobou obžalovaného, že hasiča žiadal hasiť box z dôvodu, že sa domnieval, že spolu s jeho vybavením má hodnotu 1.000,- Eur, čo hasičovi aj povedal. Táto jeho obrana nebola žiadnym dôkazom vyvrátená, pričom súd prvého stupňa nelogicky (bez zmyslupného odôvodnenia) odmietol obhajobou navrhované dokazovanie v tomto smere vykonať. Aj keď internetové informácie o cene komponentov tvoriacich sporný box a jeho zariadenia by na preukázanie ich skutočnej hodnoty zrejme nestačili, každopádne dokazovanie v tomto smere, ktoré by obhajobu obžalovaného vyvrátilo, nevykonali ani orgány činné v trestnom konaní (hoci vykonať mali, a to ešte v prípravnom konaní, keďže takýmto spôsobom sa obžalovaný bránil už vo svojej výpovedi v pozícii podozrivého, pritom dokázať vinu obžalovanému je úlohou práve spomínaných orgánov), pričom prokurátor v podanom odvolaní opätovne bez poukazu na konkrétny dôkaz svedčiaci o hodnote predmetného boxu (či už znalecký posudok alebo odborné vyjadrenie), označil obranu obžalovaného v tomto smere (teda bez relevantného podkladu) za účelovú a tendenčnú.

Navyše z fotografií sporného boxu plynie, že obhorený skutočne bol, teda obžalovaný sa mohol reálne domnievať, že hasiť ho je potrebné.

Pokiaľ prokurátor v tomto smere ešte namietal nelogickosť tvrdení obžalovaného o potrebe vodou hasiť elektrospotrebiče, pretože ich poliatím by došlo k ich znehodnoteniu, k tomu je potrebné uviesť, že ani v tomto smere orgány činné v trestnom konaní nevykonali žiaden dôkaz, pritom nepochybne existujú aj elektrospotrebiče, ktoré sú schopné prevádzky aj vo vodnom prostredí, prípadne elektrospotrebiče, ktoré aj po ich poliatí vodou a prípadnom vysušení sú schopné prevádzky. Nie je však úlohou súdu zisťovať, akého charakteru boli spotrebiče nachádzajúce sa v spornom boxe (dokazovanie v tomto smere mali vykonať orgány činné v trestnom konaní, ktoré už v prípravnom konaní mali informácie o spornom boxe, jeho vybavení a o tom, že obžalovaný v rámci svojej obhajoby argumentuje jeho hodnotou).

A pokiaľ ešte prokurátor poukazoval na motív obžalovaného spočívajúci v tom, že sa podplatením hasiča mal snažiť dosiahnuť znehodnotenie v podstate prekurzorov na výrobu drog, aj keď konajúc v omyle, pretože hoci je tento typ látok v niektorých krajinách Európskej únie zakázaný, na území Slovenskej republiky v čase spáchania skutku neboli, k tomu je potrebné uviesť, že ani toto tvrdenie prokurátor o žiaden dôkaz neoprel. Naopak vzhľadom na to, že obžalovaný ako poľský štátny občan mal mať výrobnú sporných látok práve na území Slovenskej republiky, kde zakázané v čase skutku neboli, skôr nasvedčuje tomu, že si tejto beztrestnosti mohol byť vedomý.

Pritom príkazanie vykonania dokazovania podporujúceho argumentáciu prokurátora, ktoré ale orgány činné v trestnom konaní nevykonali (hoci tak urobiť mali, pretože ich úlohou je vinu obžalovanému dokázať), súdu prvého stupňa by, podľa názoru najvyššieho súdu, predstavovalo neprípustné nahrádzanie aktivity prokurátora, teda porušenie práva obžalovaného na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého imanentnou súčasťou je právo na kontradiktórny trestný proces, pričom princíp rovnosti strán a kontradiktórnosti konania nie je naplnený za situácie, keď súd nahrádza svojou činnosťou aktivitu jednej zo strán konania (primerane rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Karelín proti Rusku, Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 374/2020).

Spravodlivé meritorne rozhodnutie súdu, ktoré má komplexné (obojsmerné) dokazovanie orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku umožniť, je v prípade dôkaznej

núdze rozhodnutie podľa zásady dôkazného bremena, teda pri pochybnostiach v prospech obžalovaného, čo znamená v neprospech obžaloby. Spravodlivé je, aby každý, kto spáchal trestný čin, bol za jeho spáchanie odsúdený a primerane potrestaný, ale len vtedy, resp. v tom rozsahu, v ktorom mu je vina dokázaná v konaní pred súdom. V tomto konaní rozhoduje súd ako nestranný orgán a zodpovednosť za dokázanie skutku, ktorý sa obžalovanému kladie za vinu, nesie prokurátor (ako žalujúca strana). Primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 118/2014.

Nie je úlohou súdu na hlavnom pojednávaní napomáhať dokazovaniu tvoriacemu podklad pre uznanie viny, a to vo vzťahu k pochybnostiam o ktoromkoľvek kvalifikačnom momente, vrátane okolností podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby (rozsahu činu a iné) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 51/2016.

Z týchto dôvodov nebolo možné odvolaniu prokurátora vyhovieť, a preto ho najvyšší súd postupom podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Najvyšší súd však zároveň dospel k záveru, že nie je namieste ani zrušenie napadnutého rozhodnutia a prikázanie doplnenia dokazovania v prospech obžalovaného, ktorého vykonanie by zrejme viedlo k záveru o potrebe oslobodenia obžalovaného spod obžaloby prokurátora podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku (teda priaznivejšieho oslobodzovacieho dôvodu), keďže obžalovaný odvolanie nepodal, s oslobodením podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku súhlasil a zmena oslobodzovacieho dôvodu v jeho prospech by zásadnú zmenu v jeho postavení neprinesla, preto nebol dôvod v kontradiktórnom trestnom konaní nahrádzať ani pasivitu obžalovaného a obhajoby v tomto smere.

Na základe vyššie uvedených dôvodov potom senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok prípustný nie je.